

Організація роботи тактичного операційного центру. Методичні рекомендації

Ці методичні рекомендації є організаційним документом за напрямком S-3 в переліку публікацій, які регулюють порядок організації (підготовки) та здійснення (проведення) заходів (роботи), розподіл відповідальності, обов'язків, функцій та завдань тактичного операційного центру основного командного пункту бригади.

Вони розроблені на досвіді підготовки штабів, військових частин (підрозділів) і військовослужбовців здобутому в ході проведення АТО, ООС на Сході країни, принципів і стандартів, прийнятих в збройних силах держав-членів НАТО та адоптована під сучасні умови.

Положення, викладені у цих методичних рекомендаціях, є організаційними під час виконання військовими частинами завдань за призначенням у сухопутних операціях, однак не є беззаперечним керівництвом. Їх необхідно застосовувати творчо, із урахуванням умов обстановки.

Призначені для використання посадовими особами тактичної ланки управління Сухопутних військ Збройних Сил України.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТАКТИЧНОГО ОПЕРАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Видавничий дім
«СВАРОГ»
Київ — 2025

**Організація роботи тактичного операційного центру. Методичні
О-64 рекомендації.** — Київ: ВД«СВАРОГ», 2025. — 60 с.

ISBN 978-611-01-3547-4

Ці методичні рекомендації є організаційним документом за напрямком S-3 в переліку публікацій, які регулюють порядок організації (підготовки) та здійснення (проведення) заходів (роботи), розподіл відповідальності, обов'язків, функцій та завдань тактичного операційного центру основного командного пункту бригади.

Вони розроблені на досвіді підготовки штабів, військових частин (підрозділів) і військовослужбовців здобутому в ході проведення АТО, ООС на Сході країни, принципів і стандартів, прийнятих в збройних силах держав-членів НАТО та адаптована під сучасні умови.

Положення, викладені у цих методичних рекомендаціях, є організаційними під час виконання військовими частинами завдань за призначенням у сухопутних операціях, однак не є беззаперечним керівництвом. Їх необхідно застосовувати творчо, із урахуванням умов обстановки.

Призначені для використання посадовими особами тактичної ланки управління Сухопутних військ Збройних Сил України.

ISBN 978-611-01-3547-4

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
Глава I	ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ТАКТИЧНОГО ОПЕРАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	6
1.1	Типова (базова) організаційна структура пункту управління бригади	6
Глава II	ПРИЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНОГО ОПЕРАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	8
2.1	Тактичний операційний центр	8
2.2	Склад та кількість робочих груп на тактичному операційному центрі	9
2.3	Основні функції тактичного операційного центру	11
Глава III	ВИМОГИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НА ТАКТИЧНОМУ ОПЕРАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ	13
3.1	Стандарти	13
Глава IV	ОБОВ'ЯЗКИ ПОСАДОВИХ ОСІБ ПІД ЧАС РОБОТИ НА ТАКТИЧНОМУ ОПЕРАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ	14
4.1	Старший офіцер ТОЦ	14
4.2	Battle Captain	15
4.3	Відповідальний офіцер ТОЦ	15
4.4	Черговий офіцер	16
4.5	Начальник розвідки	16
4.6	Штаб-сержант розвідувального відділення бригади	17
4.7	Пункт управління розвідкою	17
4.8	Відповідальний офіцер за ведення журналу бойових дій	18
4.9	Секція координації вогневої підтримки	18
4.10	Черговий офіцер управління ППО	19
4.11	Офіцер групи контролю повітряного простору	19
4.12	Офіцер інженер	20
4.13	Адміністратор з технічної підтримки та кібернетичної безпеки	20
4.14	Офіцер хімік	20
4.15	Офіцер відділення логістики	21
4.16	Начальник служби РЕБ	21
Глава V	ОБЛАДНАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ НА ТАКТИЧНОМУ ОПЕРАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ	21
5.1	Робоче місце командира бригади	21
5.2	Робоче місце начальника штабу – заступника командира бригади	23
5.3	Робоче місце Battle Captain	24
5.4	Робоче місце начальника розвідки	25
5.5	Робоче місце начальника артилерії - начальника відділення	30
5.6	Робоче місце начальника протиповітряної оборони -	31

	начальника відділення	
5.7	Робоче місце напрямківця	34
5.8	Робоче місце секції ЕО (інженер)	35
5.9	Робоче місце секції S-1 (персонал)	37
5.10	Робоче місце секції S-4 (відділення логістики)	38
5.11	Робоче місце офіцера взаємодії (НГУ, ДПСУ)	39
5.12	Робоче місце секції S-6 (зв'язок)	41
5.13	Робоче місце групи контролю повітряного простору	41
5.14	Робоче місце начальника служби РЕБ	43
Глава VI	ЗАХОДИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬСЯ НА ТАКТИЧНОМУ ОПЕРАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ	46
6.1	Брифінг з підтвердження	46
6.2	Зворотній брифінг	46
6.3	Загальновійськове відпрацювання на макеті місцевості	46
6.4	Відпрацювання тилового забезпечення	46
6.5	Відпрацювання вогневої підтримки	46
6.6	Відпрацювання алгоритму дій або відпрацювання стандартних оперативних процедур	47
6.7	Формат брифінгу з оновлення обстановки для командира	47
6.8	Процедури на ТОЦ	49
6.9	Загальна оперативна картина (COP)	49
Додатки:		
1	Потреба в матеріальних засобах для розгортання ТОЦ	51
2	Намет ТОЦ	52
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	53
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	55
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	59
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	60

ВСТУП

Сухопутні війська складають основу Збройних Сил, відіграють вирішальну роль у виконанні завдань за призначенням та володіють можливостями, які дозволяють проводити їм самостійні операції на суші та брати участь у інших операціях і збройних конфліктах будь-якого масштабу. Сучасні сухопутні операції (бойові дії) вимагають наявності об'єднаних та різнорідних формувань для вирішення широкого спектра завдань – від військової присутності з метою збереження стабільності до участі у повномасштабній війні. Успішні дії Сухопутних військ Збройних Сил України забезпечуються мужністю і умінням особового складу, високим рівнем його підготовки і впевненістю в озброєнні і військовій техніці, а також наявністю оперативних концепцій і найголовніше, високою підготовкою командного складу.

Враховуючи заходи, які тривають у Збройних Силах України стосовно переходу на нову систему управління військами, яка відповідає стандартам (процедурам) Північноатлантичного альянсу, зміни засобів та способів збройної боротьби, організаційної структури військ призводять до змін у змісті управління військами.

Різке збільшення обсягу завдань управління військами, значне скорочення часу їх виконання потребує удосконалення структур та уточнення завдань органів управління, пошук найбільш ефективних організаційних структур методів їх роботи в складі пунктів управління, впровадження в практику органів військового управління нових технічних засобів управління та автоматизованого управління військами (далі – АУВ). Це викликає необхідність перегляду окремих положень і рекомендацій щодо роботи органів військового управління на пунктах управління у ході підготовки і ведення операцій (бойових дій) та приведення їх у відповідність з сучасними вимогами.

Ці Методичні рекомендації розроблено з урахуванням положень нових керівних документів, існуючої організаційної структури військ, органів військового управління та рівня їх оснащеності технічними засобами управління.

Положення цих Методичних рекомендацій з організації роботи тактичного операційного центру ґрунтуються на досвіді, набутому під час застосування Сухопутних військ ЗС України в ході проведення АТО, ООС на території Донецької та Луганської областей, участі Збройних Сил України в заходах міжнародного військового співробітництва, світовому досвіді ведення воєнних дій, а також ураховує основні положення доктринальних документів прийнятих в збройних силах держав-членів НАТО та адаптовано під сучасні умови.

ГЛАВА 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ТАКТИЧНОГО ОПЕРАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

1.1. Типова (базова) організаційна структура пункту управління бригади.

Для забезпечення надійного управління військами створюється мережа ПУ, які формують необхідні вертикалі управління.

У військовій частині створюються основний командний пункт (далі – ОКП) і тилловий командний пункт управління (далі – ТКП). Як елементи основного командного пункту можуть розгортатися передовий пункт управління (далі – ППУ) (спостережний пункт (далі – СП) та допоміжний пункт управління (далі – ДПУ).

У батальйоні створюється командно-спостережний пункт (далі – КСП). Як його елемент може обладнуватись СП.

1.1.1. Основний командний пункт є основним пунктом управління. Він призначається для забезпечення управління підрозділами під час підготовки та у ході ведення бою (дій). Розгортається зазвичай на напрямку зосередження основних зусиль, але осторонь від об'єктів, по яких противник може нанести вогневе ураження.

ОКП очолює командир або начальник штабу. На ньому розміщуються і працюють: командир, заступники і помічники командира, начальник штабу і більша частина службових осіб штабу, основні начальники родів військ і служб, а також командири доданих підрозділів, також можуть розташовуватися персонал авіації, артилерії та РЕБ. З метою забезпечення скритості роботи і збереження високої мобільності на ОКП працюють тільки ті службові особи, які зобов'язані постійно слідкувати за обстановкою і готувати дані для командира, тобто забезпечувати безперервне управління підрозділами при підготовці бою (дій) і в ході його ведення. Решта службових осіб органу управління розташовується на інших ПУ.

На ОКП проводиться робота щодо збору і обробки (аналізу) даних обстановки для доповіді командира, визначення варіанту дій, формулювання замислу, розробки планувальних і директивних бойових документів, доведення завдань до підрозділів, організації управління, взаємодії, всебічного забезпечення бою (дій), здійснення контролю за станом підрозділів і ходом виконання ними завдань. З нього організовується і підтримується зв'язок зі старшим командиром (штабом), взаємодіючими військами і сусідами. Тому на ньому зосереджуються основні сили і засоби управління.

Велика кількість особового складу і технічних засобів управління, які знаходяться на ОКП, робить його уразливим від засобів ураження і ведення розвідки противника, тому, потребує розосередженого і скритого розміщення його елементів у районі розгортання, ретельного маскуванню і дотримання встановленого режиму функціонування.

1.1.2. Передовий пункт управління (спостережний пункт) призначається для управління діями підлеглих у найбільш відповідальні періоди бою, коли командир висувається безпосередньо до підрозділів, які виконують найбільш важливі завдання, а також у разі переміщення командира з одного пункту на інший. Склад службових осіб, які висуваються разом з командиром, визначаються в залежності від обстановки і завдань особисто командиром. ППУ (СП) розгортається на базі бронемашин якомога ближче до підрозділів, які виконують завдання. ПУ цих підрозділів також можуть використовуватись для розгортання ППУ.

Зазвичай командир здійснює управління з ППУ (СП) у наступних випадках: при веденні бою в смузі забезпечення; проведенні вогневої підготовки атаки при прориві оборони противника; відбитті контратаки противника; вводі у бій другого ешелону; форсуванні водної перешкоди; переслідуванні противника, що відступає; веденні зустрічного бою; проведенні контратаки в ході оборонного бою та інших випадках, що вимагають безпосереднього присутності (втручання) командира.

1.1.3. Допоміжний пункт управління може створюватися за рішенням командира для управління підрозділами, що діють на ізольованих або віддалених напрямках (районах), виконують окреме завдання. Його очолює зазвичай один із заступників командира. Для розгортання ДПУ і забезпечення його функціонування призначається необхідна кількість службових осіб органу управління і виділяються відповідні засоби зв'язку і сили забезпечення.

1.1.4. Тиловий командний пункт призначається для забезпечення управління підрозділами матеріально-технічного забезпечення (далі – МТЗ), організації виконання мобілізаційних заходів і комплектування особовим складом. Розгортається в районі розміщення основної частини підрозділів МТЗ поза ефективною дальністю вогневого ураження основними засобами артилерії противника.

На ТКП розмішуються і працюють службові особи тилу і озброєння, а також частина службових осіб штабу, які не увійшли в розрахунок ОКП. ТКП очолює заступник командира з тилу (логістики).

Особовий склад службових осіб кожного з ПУ визначається їх призначенням у загальній системі управління, характером управлінських завдань, що вирішуються на них, та умовами обстановки, в яких він функціонує. Найбільш беззататним, готовим до роботи, укомплектованим особовим складом, забезпеченим засобами управління і транспортом повинен бути ОКП, оскільки на ньому вирішуються головні завдання управління.

1.1.5 Типова (базова) організаційна структура ОКП запроваджується для забезпечення єдності у роботі різних ланок управління, взаємосумісності із штабами збройних сил країн – членів НАТО

Зазвичай, ОКП включає наступні структурні підрозділи:
група командира бригади;

група начальника штабу;
оперативне відділення (група);
група забезпечення;
тактичний Операційний Центр (центр управління бойовими діями);
група взаємодії зі старшими (вищими) штабами;
група планування (координації) вогневого забезпечення бою (дій);
група планування протиповітряної оборони та застосування засобів протиповітряної оборони (тільки на час процесу прийняття військового рішення).

Особливості організаційної структури кожного конкретного ОКП, кількість службових осіб, що входять до його складу залежать від функціонального призначення ОКП, специфіки покладених на нього завдань, режиму його роботи та інших факторів.

ГЛАВА 2. ПРИЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНОГО ОПЕРАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

2.1. Тактичний операційний центр

Тактичний операційний центр (далі – ТОЦ) - це спеціально обладнане та оснащене технічними засобами місце, з якого здійснюється управління підрозділами під час підготовки бою (дій) та у ході його ведення наведено на малюнку 2.1.

ТОЦ являє собою сукупність робочих місць, які розташовані у захищених спорудах, будівлях або на рухомій базі та призначений для роботи оперативного складу військової частини (підрозділу).

Малюнок 2.1 – Розміщення робочих місць тактичного операційного центру

Малюнок 2.2 – Розміщення робочих місць тактичного операційного центру

2.2. Склад та кількість робочих груп на тактичному операційному центрі

Склад та кількість робочих груп на ТОЦ визначає командир бригади. Обов'язково створюється “бойовий трикутник”: battle cpt; S-2 (офіцер відділення розвідки); FSO (офіцер управління артилерійськими підрозділами, офіцер управління ППО). За рішенням командира бригади залучаються: ENO (офіцери сил підтримки); S-4 (офіцер відділення логістики); офіцер медичної служби; S-1 (офіцер відділення персоналу, морально-психологічного забезпечення); S-9 (офіцер групи ЦВС); напрямківці на підпорядковані підрозділи. (Малюнок 2.2.)

Можливе залучення представників, приданих, підтримуючих підрозділів: (як приклад: офіцер від НГ України, офіцер від ДПС України, ГБУ ПС, офіцер від ССО).

2.3. Основними функціями ТОЦ є:

2.3.1. Отримання інформації:

отримання повідомлень, рапортів, наказів від підпорядкованих підрозділів і вищих штабів;

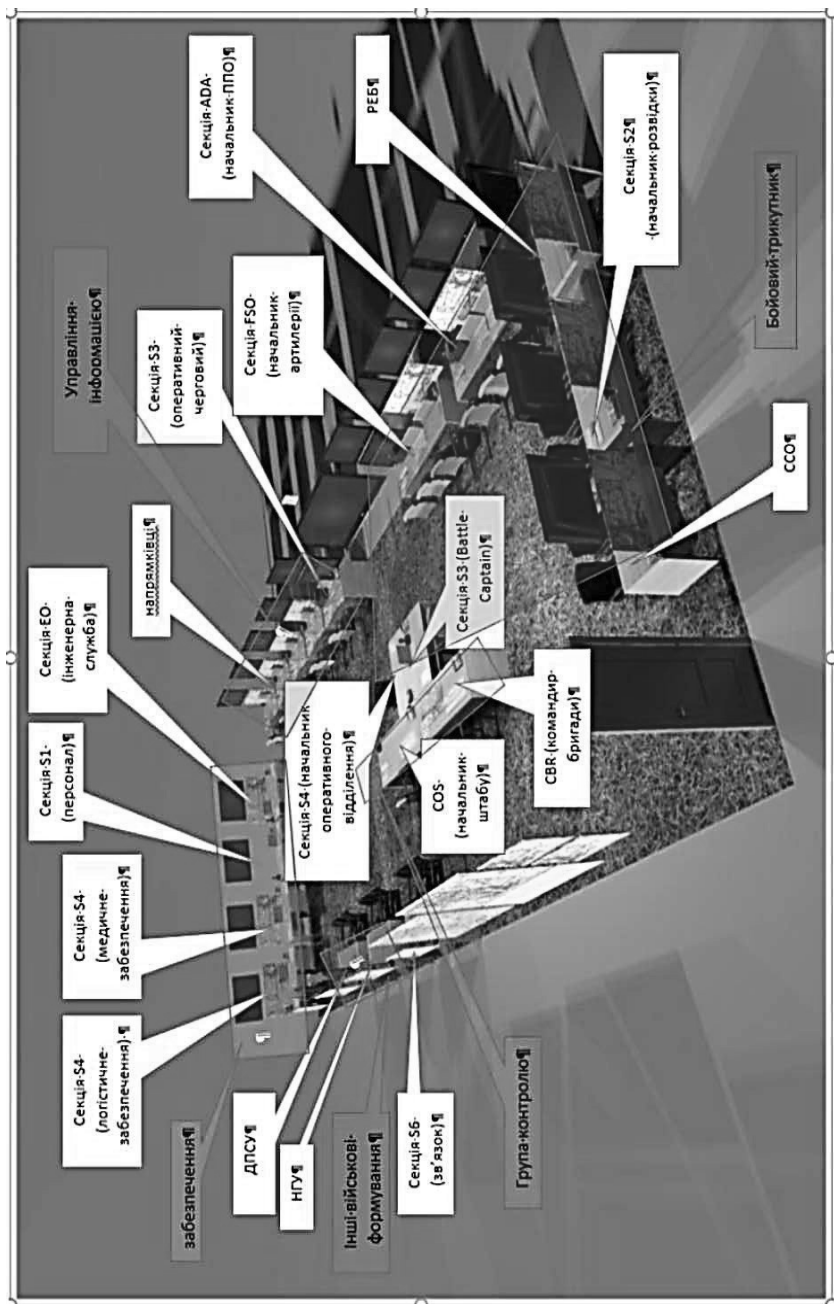
відслідковування тактичної обстановки;

ведення журналів обліку бойових дій та відданих і отриманих розпоряджень;

відслідковування, оновлення інформації про місцезнаходження і дії підрозділів;

моніторинг обстановки по противнику;

ведення обліку наявності ресурсів за класами постачання.

Малюнок 2.2 – Склад та кількість робочих груп на ТОЦ

2.3.2. Поширення інформації:

подання рапортів вищому штабу;
виконання функції ретранслятора між підрозділами/виконання функції станції управління мережею для оперативної і розвідувальної мережі, а також мережі командира;
видача наказів;
обробка і видача інформації відповідним підрозділам або секціям штабу;
координування і проведення тренувань;
координування з офіцерами взаємодії вищого штабу, приданих та сусідніх підрозділів.

2.3.3. Аналіз інформації:

узагальнення даних з донесень та рапортів;
прогнозування на основі тактичної обстановки подій та дій, вжиття необхідних заходів щодо своєчасного реагування на них;
визначення інформації, що стосується критичних інформаційних потреб командира.

2.3.4. Подання рекомендацій командирів.

На основі наявної інформації і проведеного аналізу надання пропозицій під час планування, управління та забезпечення підрозділів в операції.

2.3.5 Інтегрування ресурсів:

об'єднання складових частин визначеного завдання та необхідних формуючих заходів у загальну концепцію операції (бойових дій) бригади.
надсилання запитів вищому штабу на застосування його сил і засобів для підтримки підрозділів бригади на вирішальних етапах операції (бойових дій) (БПЛА, авіація, знешкодження нерозірваних снарядів, тощо).

2.3.6. Синхронізація ресурсів.

Ефективний розподіл, своєчасне та раціональне застосування наявних сил і засобів під час виконання бойового завдання (аналіз, надання відповідних пропозицій по застосуванню (використанню).

2.3.7 Безперервний збір, облік, аналіз, оцінювання даних обстановки, їх узагальнення та своєчасна доповідь командирів висновків і пропозицій – найважливіше та постійне завдання ТОЦ.

Збір даних обстановки здійснюється безперервно як під час підготовки, так і в ході бойових дій. Він здійснюється особисто командиром, начальником штабу – заступником командира бригади (начальником розвідки) та іншими посадовими особами штабу, начальниками секцій шляхом отримання відповідних даних і вивчення інформації.

Інформація про обстановку, що надійшла, всебічно вивчається, узагальнюється та оцінюється.

Дані обстановки, що надходять, наносяться на робочі карти (оверлеї), записуються у відповідні журнали, фіксуються засобами запису мовлення та за необхідності вводяться в електронні бази даних.

На робочі карти (оверлеї) начальників секцій наносяться лише ті дані, які їм необхідні, у тому числі положення підпорядкованих підрозділів і противника, короткі дані про їхній стан. Положення підрозділів показується за достовірними даними. Непідтверджені відомості наносяться з поміткою про необхідність їх уточнення.

Перше чергування організовується в залежності від наявного особового складу. Перше чергування повинно бути організоване менше ніж за 5 годин і не більше ніж за 10 годин після прибуття на нове місце розгортання ОКП.

Укомплектованість особовим складом на чергування визначається черговим офіцером (Battle Captain) і черговим офіцером (Battle NCO) до початку переміщення ОКП.

Особовий склад ТОЦ розкладає дошки, карти з поточною графікою.

Черговий офіцер (Battle NCO) несе відповідальність за облік всього важливого майна на ОКП і надсилає рапорти RED 1 відповідно до бойового ритму (табелю термінових донесень) бригади/батальйону.

Черговий офіцер (Battle Captain) відслідковує пересування особового складу на полі бою.

Будь-які донесення надіслані батальйоном, отримуються, аналізуються, визначаються до виконання у формі визначеній табелем термінових донесень офіцером з планування.

Офіцер з планування готує доповідь про попередніх 24 години, наступних 24 години, завдання підпорядкованим підрозділам, інформацію для командира, і доповідає на нічному брифінгу з оновлення обстановки для командира бригади.

Офіцер з планування є відповідальним за координування всіх подій, пов'язаних з візитами високоповажних гостей, включаючи їх зустріч, брифінги щодо підготовки, спостереження за підготовкою, можливостей, поточних завдань.

Відповідальні офіцери секцій і черговий офіцер слідкують, щоб всі одиниці техніки ОКП/ТОЦ, а також генератори проходили регулярні технічні перевірки і обслуговування та були забезпечені класом III.

Відповідальні офіцери секцій слідкують, щоб зброя була почищеною, підтримувалась у належному стані і була цілком боєздатною.

Відповідальний офіцер секції зв'язку (S-6) на початку денного і нічного чергування проводить перевірку справності засобів зв'язку.

Відповідальний офіцер секції логістики (S-4) відповідає за план постачання класу III з метою дозаправки генераторів і одиниць техніки на регулярній основі або за потреби.

ГЛАВА 3. ВИМОГИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НА ТАКТИЧНОМУ ОПЕРАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ

3.1. Стандарти

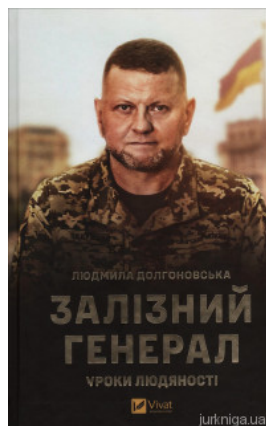
3.1.1. Всередині тактичного операційного центру/основного командного пункту:

під час переміщення і розгортання ОКП/ТОЦ, особовий склад знаходиться в засобах індивідуального захисту, якщо є загроза нападу противника. Якщо

Книги, які можуть вас зацікавити

Бойовий статут
"Механізованих і
танкових військ
сухопутних військ ЗСУ"
(Частина II, батальйон,
рота)

Залізний генерал.
Уроки людяності

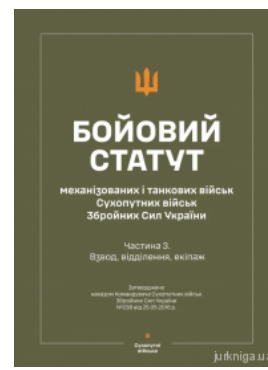
Вірний завжди.
Бізнес-лідерство на
принципах морської
піхоти

Пам'ятка снайпера.
Пам'ятка стрільця

Безпека бою
(командирам
підрозділів,
військовослужбовцям)

Бойовий статут
"Механізованих і
танкових військ
сухопутних військ ЗСУ"
(Частина III, взвод,
відділення, екіпаж)

Перейти до галузі права
Військове право

Перейти на сайт →